**Projektas**

**VALSTYBINĖ KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJA**

# NUTARIMAS
# DĖL VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS 2014 M. VASARIO 10 D. NUTARIMO NR. O3-44 „DĖL SANKCIJŲ SKYRIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2017 m. d. Nr. O3E-
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 36 straipsnio 19 dalimi ir Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 5, 6, 8, 16, 36 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo $24^1$ straipsniu įstatymo 7 straipsnio 3 dalimi bei atsižvelgdama į Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) Teisės skyriaus 2017 m. d. pažymą Nr. O5E- „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2014 m. vasario 10 d. nutarimo Nr. O3-44 „Dėl Sankcijų skyrimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“, Komisija n u t a r i a:

Pakeisti Sankcijų skyrimo taisykles, patvirtintas Komisijos 2014 m. vasario 10 d. nutarimu Nr. O3-44 „Dėl Sankcijų skyrimo taisyklių patvirtinimo“ ir išdėstyti jas nauja redakcija (pridedama).

Komisijos pirmininkas

PATVIRTINTA
Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos
2014 m. vasario 10 d. nutarimu Nr. O3-44

*(Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos*
*2017 m. d. nutarimo Nr. O3- redakcija)*

# SANKCIJŲ SKYRIMO TAISYKLĖS

## I SKYRIUS
## BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Sankcijų skyrimo taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) už Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 36 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse, Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 38 straipsnio 1 ir 3 dalyse ir Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo $28^1$ straipsnio 2 dalyje nurodytus pažeidimus skiriamų sankcijų tvarką.

2. Taisyklės taikomos energetikos įmonėms ir geriamojo vandens tiekėjams ir nuotekų tvarkytojams, vykdantiems reguliuojamą veiklą, bei didmeninės energijos rinkos dalyviams. Šių Taisyklių nuostatos *mutatis mutandis* taip pat taikomos energijos išteklių rinkoje veikiantiems asmenims, kurie disponuoja energijos ištekliais ar siekia jų įsigyti bei kitiems fiziniams ir juridiniams asmenims, nurodytiems Energetikos įstatymo $24^1$ straipsnyje (toliau – Subjektai).

3. Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Energetikos įstatyme, Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme ir kituose teisės aktuose.

## II SKYRIUS
## SANKCIJŲ SKYRIMO TVARKA

4. Sankcijos skyrimo procedūra Subjektui pradedama protokolo dėl galimai padaryto ar daromo pažeidimo surašymu, kurį atlieka įgaliotas Komisijos darbuotojas.

5. Protokole nurodoma:

5.1. informacija apie pažeidimą galimai padariusį Subjektą (įmonės pavadinimas (fizinio asmens – vardas, pavardė), juridinio asmens kodas (fizinio asmens – asmens kodas), teisinis statusas, kontaktiniai duomenys, vykdomos veiklos, reguliuojamos veiklos ar veiklos didmeninėje energijos rinkoje pobūdis);

5.2. reguliuojamos veiklos, Reglamento (ES) Nr. 1227/2011 nuostatų ar Energetikos įstatymo $24^1$ straipsnio nuostatų pažeidimo padarymo aplinkybės;

5.3. atsakomybę lengvinančios ar sunkinančios aplinkybės, jeigu jų yra;

5.4. teisės akto (-ų), kurio (-ų) nuostatas pažeidė Subjektas pavadinimas, straipsnis, jo dalis ir punktas;

5.5. kiti duomenys, būtini klausimui dėl sankcijos skyrimo teisingai išspręsti.

6. Protokolą pasirašo jį surašęs Komisijos darbuotojas ir Subjekto vadovas (jeigu pažeidimą galimai padarė fizinis asmuo – fizinis asmuo) ir (ar) jo įgaliotas atstovas. Subjekto vadovui (jeigu pažeidimą galimai padarė fizinis asmuo – fiziniam asmeniui) ir (ar) jo įgaliotam asmeniui atsisakius pasirašyti, apie tai pažymima protokole. Atsisakymas pasirašyti protokolą neatleidžia pažeidimą

padariusio Subjekto nuo sankcijos vykdymo. Protokolas surašomas dviem egzemplioriais, vienas protokolo egzempliorius nedelsiant įteikiamas pažeidimą padariusio juridinio asmens vadovui (jeigu pažeidimą padarė fizinis asmuo – fiziniam asmeniui) ar (ir) jo įgaliotam asmeniui.

7. Prieš spręsdama sankcijos skyrimo klausimą, Komisija nustato ne trumpesnį nei 14 darbo dienų terminą nuo rašto gavimo dienos paaiškinimams pateikti ir apie tai raštu praneša Subjektui, dėl kurio veiksmų yra pradėta sankcijos skyrimo procedūra. Jei per nurodytą laiką paaiškinimų negaunama, laikoma, kad juos pateikti atsisakyta.

8. Komisija turi teisę iš valstybės ir savivaldybės institucijų, įstaigų, įmonių, organizacijų ar kitų asmenų gauti informaciją, kuri gali būti reikšminga skiriant sankciją. Jeigu informacijos siuntėjas neprideda Subjekto prie šios informacijos adresatų sąrašo, gauta informacija pateikiama Subjektui susipažinti ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo jos gavimo Komisijoje dienos.

9. Sankcijos skyrimo klausimas svarstomas Komisijos posėdyje, dalyvaujant Subjekto, kuris įtariamas padaręs pažeidimą ir kuriam gali būti skiriama sankcija, vadovui (jeigu pažeidimą galimai padarė fizinis asmuo – fiziniam asmeniui) ir (ar) jo įgaliotiems atstovams, kurie turi teisę būti išklausyti ir duoti paaiškinimus. Įtraukus sankcijos skyrimo klausimą į Komisijos posėdžio darbotvarkę, apie posėdžio datą ir laiką Subjektui, dėl kurio veiksmų yra pradėta sankcijos skyrimo procedūra, raštu pranešama ne vėliau kaip prieš 4 darbo dienas iki posėdžio. Neatvykus Subjekto vadovui (jeigu pažeidimą galimai padarė fizinis asmuo – fiziniam asmeniui) ar (ir) jo įgaliotam atstovui, klausimas dėl sankcijos skyrimo gali būti išnagrinėtas tik tais atvejais, kai yra duomenų, jog jiems buvo tinkamai ir laiku pranešta apie klausimo nagrinėjimo vietą ir laiką, ir jeigu iš jų negautas prašymas atidėti klausimo nagrinėjimą. Tuo atveju, kai yra gautas prašymas atidėti klausimo nagrinėjimą, jis gali būti išnagrinėtas nedalyvaujant asmeniui, jeigu Komisija, pripažinusi neatvykimo į klausimo dėl sankcijos skyrimo nagrinėjimą priežastis nesvarbiomis, atmeta asmens prašymą.

10. Asmens prašymas atidėti klausimo dėl sankcijos skyrimo nagrinėjimą privalo būti pagrįstas objektyviais duomenimis bei įrodymais, pateisinančiais jo neatvykimą. Svarbiomis priežastimis laikytinos tik objektyvios, nuo asmens valios nepriklausančios aplinkybės, trukdančios jam atvykti į Komisijos posėdį. Asmens atostogos, komandiruotė, kitoks užimtumas ir kiti panašūs atvejai nelaikomi svarbiomis priežastimis, taip pat svarbiomis priežastimis nelaikomas neatvykimas dėl ligos.

11. Komisija gali priimti sprendimą atidėti sankcijos skyrimo klausimo nagrinėjimą:

11.1. jei į šio klausimo nagrinėjimo posėdį neatvyksta su nagrinėtinu klausimu susiję kviestieji asmenys, be kurių, Komisijos nuomone, negalima nagrinėti šio klausimo;

11.2. kai būtina surinkti naujus įrodymus;

11.3. kai būtina kreiptis į kitas valstybės institucijas ar asmenis dėl informacijos, kuri gali būti reikšminga skiriant sankciją, gavimo;

11.4. kai Komisija iš valstybės institucijų ar asmenų nėra gavusi visos ar dalies prašomos informacijos, kuri gali būti reikšminga skiriant sankciją, skyrimo;

11.5. kai Subjekto vadovas (jeigu pažeidimą galimai padarė fizinis asmuo – fizinis asmuo) ir (ar) jo įgaliotas atstovas Komisijos posėdžio metu pateikia naujus įrodymus, kurie dėl objektyvių priežasčių negalėjo būti pateikti iki posėdžio ir kurie, Komisijos nuomone, dėl savo svarbos ar reikšmės skiriant sankciją negali būti visapusiškai įvertinti ir išnagrinėti Komisijos posėdžio metu.

12. Subjekto atstovais laikomi Subjektų vadovai (fizinis asmuo, jeigu jis verčiasi energetikos veikla, yra didmeninės energijos rinkos dalyvis ar yra nurodytas į Energetikos įstatymo $24^1$ straipsnyje), o įstatymų ar kitų teisės aktų nustatytais atvejais ir kiti darbuotojai, veikiantys neviršydami savo įgaliojimų, suteiktų vadovaujantis įstatymais ar kitais teisės aktais. Šie asmenys pateikia Komisijai dokumentus, patvirtinančius jų asmens tapatybę ir einamas pareigas, Subjekto vadovo (fizinio asmens, jeigu jis verčiasi energetikos veikla, yra didmeninės energijos rinkos dalyvis ar yra nurodytas Energetikos įstatymo $24^1$ straipsnyje) pasirašytą ir įstatymų nustatyta tvarka patvirtintą dokumentą, įgaliojantį atstovauti Subjektui (fiziniam asmeniui, jeigu jis verčiasi energetikos veikla, yra didmeninės energijos rinkos dalyvis ar yra nurodytas Energetikos įstatymo $24^1$ straipsnyje).

13. Įgaliotais atstovais pagal pavedimą paprastai būna advokatai. Advokato arba advokato padėjėjo įgaliojimai patvirtinami advokato arba advokato padėjėjo su klientu sudaryta sutartimi. Kitų atstovų įgaliojimai turi būti nurodyti įgaliojime, išduotame ir įformintame Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

14. Sankcijos skyrimo klausimo svarstymas posėdyje yra viešas. Komisijos iniciatyva ar Subjekto ar (ir) jo įgalioto asmens motyvuotu prašymu Komisija procedūriniu sprendimu gali paskelbti žodinį sankcijos skyrimo klausimo svarstymo posėdį uždaru, kai Komisija siekia apsaugoti Subjekto komercines paslaptis, asmens duomenis ar kitą konfidencialią informaciją. Uždarame Komisijos posėdyje dalyvaujantys asmenys privalo neatskleisti posėdžio metu sužinotos komercinės paslapties, asmens duomenų ar kitos konfidencialios informacijos. Už tokios informacijos atskleidimą asmenys atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

15. Sankcijos skyrimo klausimas posėdyje svarstomas žodinio proceso tvarka. Žodinis sankcijos skyrimo klausimo svarstymas posėdyje vyksta lietuvių kalba. Jos nemokantys Subjektai gali kalbėti kita kalba. Tuo atveju jie turi užtikrinti vertimą į lietuvių kalbą.

16. Posėdžiui pirmininkauja Komisijos pirmininkas, o jo nesant – pirmininko pavaduotojas. Nesant Komisijos pirmininko ir jo pavaduotojo, posėdžiui pirmininkauja Komisijos narys, laikinai atliekantis Komisijos pirmininko funkcijas. Posėdyje dalyvaujantys asmenys, svarstant sankcijos skyrimo klausimą, laikosi posėdžio pirmininko nustatytos posėdžio tvarkos.

17. Prieš pradedant svarstyti klausimą, patikrinama Subjekto vadovo (jeigu svarstomas klausimas dėl fizinio asmens galimai padaryto pažeidimo – fizinio asmens) tapatybė, Subjekto atstovų įgalinimai.

18. Posėdžio pirmininkas pradeda posėdį paskelbdamas, už kokį galimai padarytą pažeidimą ir kokiam Subjektui yra svarstoma skirti sankciją. Klausimą pristatantis Komisijos darbuotojas praneša Komisijai, kas yra atvykę į klausimo svarstymą, ar šiems asmenims suteikta teisė atstovauti Subjektui.

19. Posėdis pradedamas Komisijos darbuotojo pranešimo pristatymu, kurio metu išdėstomas Subjekto galimai padarytas pažeidimas, galimai padaryto pažeidimo padarymo aplinkybės, atsakomybę lengvinančios ar sunkinančios aplinkybės, jeigu jų yra, trumpai išdėstomi Subjekto pateikti paaiškinimai, jeigu jie yra pateikti, bei nurodoma kita informacija ir duomenys, turintys reikšmės klausimui dėl sankcijos skyrimo teisingai išspręsti. Po to yra išklausomi Subjekto ar (ir) jo įgalioto asmens paaiškinimai.

20. Sankcijos skyrimo klausimo svarstymo metu išsprendžiami prašymai, išklausomi dalyvaujantys klausimo svarstyme asmenys ir ištiriami įrodymai. Sankcijos skyrimo klausimą Komisija nagrinėja pagal jai pateiktą protokolą, rašytinius įrodymus, įvertindama pranešėjo pateiktą medžiagą bei Subjekto ar (ir) jo atstovų paaiškinimus.

21. Sankcijos skyrimo klausimo svarstymas yra fiksuojamas Komisijos darbo reglamento 77 punkte nustatyta tvarka.

22. Išnagrinėjusi visą turimą medžiagą, susijusią su įtariamu pažeidimu, Komisija turi teisę:

22.1. skirti sankciją:

22.1.1. taikyti nuobaudą – įspėjimą;

22.1.2. skirti piniginę baudą;

22.1.3. kreiptis į teismą skirti laikiną apribojimą vykdyti veiklą didmeninėje energijos rinkoje;

22.2. nutraukti klausimo dėl sankcijos skyrimo nagrinėjimą šiais atvejais:

22.2.1. nesant pažeidimo;

22.2.2. nesant įstatyminio pagrindo skirti sankciją;

22.2.3. likvidavus juridinį asmenį ar mirus fiziniam asmeniui;

22.3. pratęsti klausimo dėl sankcijos skyrimo nagrinėjimą.

23. Komisijos nutarimas dėl sankcijos skyrimo turi būti priimamas per 6 mėnesius nuo pažeidimo nustatymo dienos. Esant energetikos įmonės, didmeninės energijos rinkos dalyvio ar geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo tęstiniam pažeidimui, sankcija gali būti skiriama ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo pažeidimo paaiškėjimo dienos. Komisijai per 6 mėnesius nuo

pažeidimo nustatymo arba paaiškėjimo dienos nepriėmus nutarimo dėl sankcijos skyrimo, sankcija negali būti skiriama. Už pažeidimus, nuo kurių padarymo dienos praėjo daugiau kaip penkeri metai, sankcijos negali būti skiriamos.

24. Komisija gali atidėti ar pratęsti klausimo dėl sankcijos skyrimo nagrinėjimą tokiam terminui, kuris negali būti ilgesnis nei Taisyklių 23 punkte numatytas Komisijos nutarimo dėl sankcijos skyrimo priėmimo terminas.

25. Už tą patį pažeidimą gali būti skiriama tik viena sankcija, išskyrus sankcijas, numatytas Taisyklių 36 punkte. Sankcijos skyrimas neatleidžia Subjekto nuo pareigos, už kurios nevykdymą paskirta sankcija, vykdymo.

## III SKYRIUS
## SANKCIJOS NUSTATYMAS

26. Komisija skiria energetikos įmonėms pinigines baudas už:

26.1. viešai privalomos skelbti informacijos apie energetikos įmonės reguliuojamąją veiklą nepaskelbimą, teisės aktais nustatytos informacijos valstybės, savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir (ar) kitiems asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra suteikiama teisė gauti tokią informaciją, nepateikimą, taip pat neteisingos ar ne visos informacijos pateikimą;

26.2. kitų teisės aktų nustatytų reguliuojamos veiklos sąlygų pažeidimą arba jų nevykdymą;

26.3. Komisijos įpareigojimų (nurodymų) nevykdymą arba vykdymą ne laiku;

26.4. Komisijos didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčiam asmeniui nustatytų įpareigojimų nevykdymą;

26.5. reguliuojamos veiklos įsipareigojimų nesilaikymą;

26.6. veiklos saugumo ir patikimumo, sąžiningos konkurencijos ir vartotojų (sistemos naudotojų) nediskriminavimo principų pažeidimą, išskyrus Taisyklių 32 punkte nurodytus atvejus;

26.7. reguliuojamosios veiklos sąlygų pakartotinį pažeidimą per kalendorinius metus;

26.8. energijos perdavimo ar skirstymo veiklos nepriklausomumo ir veiklos atskyrimo reikalavimų nevykdymą ar netinkamą vykdymą;

26.9. draudimo naudotis viešai neatskleista prekybos energijos ištekliais informacija ir užsiimti arba bandyti užsiimti manipuliavimu energijos išteklių rinka pažeidimus;

26.10. Komisijos, jos įgaliotų Komisijos darbuotojų, ar asmenų, nurodytų Energetikos įstatymo $24^1$ straipsnio 1 dalies 5 ir 6 punktuose, reikalavimų, duotų atliekant Energetikos įstatymo $24^1$ straipsnyje nurodytus veiksmus, nevykdymą.

27. Komisija geriamojo vandens tiekėjams ir nuotekų tvarkytojams skiria pinigines baudas už:

27.1. viešai privalomos skelbti informacijos apie Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymu reglamentuojamą licencijuojamą veiklą nepaskelbimą, už teisės aktuose nustatytos informacijos nepateikimą Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 36 straipsnyje nurodytiems asmenims, už neteisingos ar ne visos informacijos pateikimą;

27.2. Komisijos įpareigojimų (nurodymų) nutraukti neteisėtą veiklą, pakeisti naudojamą apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo sistemą, už geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kokybės reikalavimų pažeidimus;

27.3. veiklos saugumo, efektyvumo, patikimumo, nediskriminavimo principų pažeidimą.

28. Komisija asmenims skiria piniginę baudą už geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo veiklą, vykdomą neturint geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo licencijos.

29. Komisija fiziniams ir juridiniams asmenims skiria baudą už Komisijos, jos įgaliotų Komisijos darbuotojų, ar asmenų, nurodytų Energetikos įstatymo $24^1$ straipsnio 1 dalies 5 ir 6 punktuose, reikalavimų, duotų atliekant Energetikos įstatymo $24^1$ straipsnyje nurodytus veiksmus, nevykdymą.

30. Komisija skiria pinigines baudas už Taisyklių 27.1–27.3 papunkčiuose nurodytus pažeidimus tik tuo atveju, jeigu padaryti pažeidimai nebuvo pašalinti per Komisijos nustatytą

protingą laikotarpį.

31. Komisija skiria šio dydžio pinigines baudas:

31.1. už pažeidimus, nurodytus Taisyklių 26.1–26.7 papunkčiuose, vertikalios integracijos įmonei ir (ar) tinklų operatoriui – iki 10 procentų šios energetikos įmonės metinių pajamų, o kitą energetikos veiklą vykdančioms įmonėms – iki 10 procentų energetikos veiklą vykdančios įmonės metinių pajamų, gautų praėjusiais finansiniais metais iš konkrečios reguliuojamosios veiklos, kurią vykdant padarytas pažeidimas;

31.2. už pažeidimus, nurodytus Taisyklių 26.8 papunktyje, – vertikalios integracijos įmonei ir (ar) tinklų operatoriui – iki 10 procentų šios energetikos įmonės metinių pajamų, gautų praėjusiais finansiniais metais;

31.3. už pažeidimus, nurodytus Taisyklių 26.9 papunktyje, – iki 10 procentų metinių pajamų praėjusiais finansiniais metais iš veiklos, kurią vykdant padarytas pažeidimas, o jeigu energijos išteklių rinkos dalyvis neturėjo pajamų praėjusiais finansiniais metais iš veiklos, kurią vykdant padarytas pažeidimas, – iki dvidešimt tūkstančių eurų;

31.4. už pažeidimus, nurodytus Taisyklių 27.1 papunktyje, – nuo dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų iki 0,5 procento geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo metinių licencijuojamos veiklos pajamų, gautų praėjusiais finansiniais metais;

31.5. už pažeidimus, nurodytus Taisyklių 27.2 papunktyje, – nuo dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų iki 1 procento geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo metinių licencijuojamos veiklos pajamų, gautų praėjusiais finansiniais metais;

31.6. už pažeidimus, nurodytus Taisyklių 27.3 papunktyje, – nuo dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų iki 2 procentų geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo metinių licencijuojamos veiklos pajamų, gautų praėjusiais finansiniais metais;

31.7. už pažeidimus, nurodytus Taisyklių 28 punkte, – nuo dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų iki 1 procento geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo metinių veiklos pajamų, gautų praėjusiais finansiniais metais.

31.8. už pažeidimus, nurodytus Taisyklių 26.10. papunktyje, – iki 0,5 procento energetikos įmonės metinių pajamų, gautų praėjusiais finansiniais metais;

31.9. už pažeidimus, nurodytus Taisyklių 29 punkte, – iki 6 000 Eur.

32. Komisija didmeninės energijos rinkos dalyviams skiria sankcijas už šiuos Reglamento (ES) Nr. 1227/2011 nuostatų pažeidimus:

32.1. didmeninės energijos rinkos sandorių, įskaitant prekybos nurodymus, duomenų nepateikimą;

32.2. prekybos vykdymą didmeninėje energijos rinkoje neužsiregistravus Komisijoje ar kitos valstybės narės nacionalinėje reguliavimo institucijoje;

32.3. laiku nepranešus Komisijai, kad sandoris gali pažeisti Reglamento (ES) Nr. 1227/2011 3 ar 5 straipsnį;

32.4. didmeninės energijos rinkos skaidrumo ir vientisumo sąlygų pažeidimą, išskyrus Taisyklių 32.5 papunktyje nurodytas sąlygas;

32.5. prekybą naudojantis viešai neatskleista informacija, tokios informacijos tinkamą neatskleidimą ir (ar) manipuliavimą (piktnaudžiavimą) didmeninėje energijos rinkoje.

33. Komisija didmeninės energijos rinkos dalyviams skiria šias sankcijas:

33.1. už pažeidimus, nurodytus Taisyklių 32.1–32.4 papunkčiuose, – piniginę baudą nuo dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų iki 2 procentų asmens metinių pajamų praėjusiais finansiniais metais iš veiklos, kurią vykdant padarytas pažeidimas, o jeigu asmenys neturėjo pajamų praėjusiais finansiniais metais iš veiklos, kurią vykdant padarytas pažeidimas, – iki keturiolikos tūkstančių keturių šimtų aštuoniasdešimt vieno euro, arba kreipiasi į teismą skirti laikiną apribojimą vykdyti veiklą didmeninėje energijos rinkoje;

33.2. už pažeidimus, nurodytus Taisyklių 32.5 papunktyje, – piniginę baudą nuo penkių šimtų septyniasdešimt devynių eurų iki 10 procentų asmens metinių pajamų praėjusiais finansiniais metais iš veiklos, kurią vykdant padarytas pažeidimas, o jeigu asmenys neturėjo pajamų praėjusiais finansiniais metais iš veiklos, kurią vykdant padarytas pažeidimas, – iki dviejų šimtų

aštuoniasdešimt devynių tūkstančių šešių šimtų dvidešimties eurų, arba kreipiasi į teismą skirti laikiną apribojimą vykdyti veiklą didmeninėje energijos rinkoje.

34. Jeigu dėl Taisyklių 32.1–32.5 papunkčiuose išvardytų pažeidimų asmuo gavo pajamų, kitokios turtinės naudos, išvengė nuostolių ar padarė žalos ir tokių pajamų, kitokios turtinės naudos, išvengtų nuostolių ar žalos dydis viršijo minėtuose papunkčiuose nurodytų baudų dydžius, Komisija turi teisę skirti baudą iki dvigubo asmens dėl Taisyklių 32.1–32.5 papunkčiuose išvardytų pažeidimų gautų pajamų, kitokios turtinės naudos, išvengtų nuostolių ar padarytos žalos dydžio.

35. Komisija kreipiasi į teismą skirti laikiną apribojimą vykdyti veiklą didmeninėje energijos rinkoje, kai, Komisijai paskyrus baudą, per Komisijos nustatytą protingą terminą, bet ne ilgesnį kaip du mėnesiai, asmuo nenutraukia daryti Taisyklių 32.1–32.5 papunkčiuose išvardytų pažeidimų, arba, esant faktinėms aplinkybėms, laikinas apribojimas vykdyti veiklą yra efektyvesnė priemonė negu baudos skyrimas. Komisija skiria Taisyklių 34 punkte nurodytą piniginę baudą visais atvejais, kai asmuo dėl Taisyklių 32.1–32.5 papunkčiuose išvardytų pažeidimų gavo pajamų, kitokios turtinės naudos, išvengė nuostolių ar padarė žalos.

36. Kreipimasis į teismą skirti laikiną apribojimą vykdyti veiklą didmeninėje energijos rinkoje gali būti laikomas efektyvesne priemone negu baudos skyrimas, kai iš Komisijos turimų duomenų nustatomas bent vienas iš šių atvejų:

36.1. didmeninės energijos rinkos dalyvis manipuliuoja (piktnaudžiauja) rinka ar kitais veiksmais pažeidžia rinkos skaidrumą ir vientisumą, tačiau realiai veiklos nevykdo ir pajamų neturi;

36.2. didmeninės energijos rinkos dalyvis pažeidimą atlieka pakartotinai;

36.3. kyla pagrįsta grėsmė, kad didmeninės energijos rinkos dalyvio veiksmai didmeninėje energijos rinkoje gali sukelti didelę žalą ar pavojų visuomenei ar asmenims.

37. Komisija kiekvienu atveju vertindama, ar kreipimasis į teismą skirti laikiną apribojimą vykdyti veiklą didmeninėje energijos rinkoje gali būti laikomas efektyvesne priemone negu baudos skyrimas, atsižvelgia į konkrečias pažeidimo padarymo aplinkybes ir gali kreiptis į teismą ir kitais Taisyklių 36 punkte nenurodytais atvejais.

38. Komisija skirdama baudą ir (ar) kreipdamasi į teismą skirti laikiną apribojimą vykdyti veiklą didmeninėje energijos rinkoje, kartu nustato protingą terminą, bet ne ilgesnį kaip du mėnesiai, pažeidimui pašalinti, jeigu pažeidimo pašalinimas yra objektyviai įmanomas. Nustatydama terminą pažeidimui pašalinti, Komisija kiekvienu atveju atsižvelgia į konkrečias pažeidimo padarymo aplinkybes bei Subjekto realią galimybę pašalinti pažeidimą.

39. Komisija dėl Taisyklių 26.9 papunkčio pažeidimo gali kreiptis į teismą skirti laikiną apribojimą vykdyti veiklą energijos išteklių rinkoje. Kreipiantis į teismą skirti laikiną apribojimą vykdyti veiklą energijos išteklių rinkoje *mutatis mutandis* taikomi Taisyklių 35–38 punktai.

40. Komisija, vadovaudamasi teisingumo ir protingumo kriterijais, skiria įspėjimą, neskirdama baudos ir (ar) nesikreipdama į teismą skirti laikiną apribojimą vykdyti veiklą didmeninėje energijos rinkoje, jeigu pažeidimas yra mažareikšmis.

41. Pažeidimas yra laikomas mažareikšmiu, jeigu tenkina visas nurodytas sąlygas:

41.1. pažeidimu nepadaryta esminės žalos kitų asmenų interesams;

41.2. pažeidimas nutrauktas;

41.3. pašalinti pažeidimo padariniai;

41.4. Energetikos įstatymo reikalavimų laikymasis atsižvelgiant į faktines aplinkybes (pažeidimą sudarančius veiksmus, pažeidimo padarymo būdą, motyvus, tikslus, mastą, trukmę) gali būti užtikrintas kitais būdais ir (ar) kitomis priemonėmis – nustatant įpareigojimus dėl periodinio konkrečios informacijos Komisijai teikimo, konsultuojant, atliekant reguliuojamos veiklos patikrinimus. Komisija kiekvienu konkrečiu atveju pagal kompetenciją gali pasirinkti ir kitus šiame punkte nenurodytus būdus ir (ar) priemones.

42. Komisija, vadovaudamasi teisingumo ir protingumo kriterijais ir Taisyklių 44.4 papunkčio nuostatomis, asmenims, vykdantiems geriamojo vandens tiekimą ir (arba) nuotekų tvarkymą, gali skirti rašytinę pastabą, neskirdama baudos, jeigu yra tenkinamos visos nurodytos sąlygos:

42.1. pažeidimas nepadarė esminės žalos Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo

įstatymu saugomiems interesams arba padaryta žala labai nežymi;

42.2. pažeidimu nepadaryta esminės žalos žmonių sveikatai ir aplinkai arba padaryta žala labai nežymi;

42.3. padaryta žala yra atlyginta;

42.4. yra tenkinamos Taisyklių 41.1–41.3 papunkčiuose nurodytos sąlygos.

43. Komisija pažeidimu padarytą žalą vertina kaip esminę tais atvejais, kai pažeidžiami pagrindiniai reguliuojamą veiklą reglamentuojančiais teisės aktais saugomi asmenų interesai ir dėl šio pažeidimo kyla realūs ir reikšmingi padariniai. Komisijos vertinimas, ar padaryta žala yra esminė, priklausomai nuo konkrečių pažeidimo padarymo aplinkybių, gali būti skirtingas, todėl Komisija nurodytus kriterijus bei jų reikšmingumą vertina kiekvienu atveju atskirai. Atsižvelgdama į konkrečias aplinkybes, Komisija vertindama, ar pažeidimu padaryta žala yra esminė, gali remtis ir kitais šiame punkte nenurodytais kriterijais.

44. Subjektams skiriamos sankcijos atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį:

44.1. pažeidimo pavojingumą;

44.2. pažeidimo trukmę;

44.3. pažeidimo sukeltas pasekmes;

44.4. atsakomybę lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes.

45. Atsakomybę lengvinančios aplinkybės:

45.1. pažeidimą padaręs Subjektas savo noru užkirto kelią žalingoms pažeidimo pasekmėms;

45.2. pažeidimą padaręs Subjektas padėjo išaiškinti pažeidimo aplinkybes;

45.3. pažeidimą padaręs Subjektas nedelsdamas ėmėsi priemonių pašalinti pažeidimą.

46. Atsakomybę sunkinančios aplinkybės:

46.1. pažeidimą padaręs Subjektas kliudė nustatyti pažeidimo aplinkybes;

46.2. pažeidimą padaręs Subjektas slėpė įvykdytą pažeidimą;

46.3. pažeidimą padaręs Subjektas tęsė pažeidimą, nepaisydamas Komisijos nurodymo nutraukti neteisėtą veiklą;

46.4. energetikos įmonė, didmeninės energijos rinkos dalyviai ar fiziniai ir juridiniai asmenys, nurodyti Energetikos įstatymo $24^1$ straipsnyje, įvykdė pažeidimą, dėl kurio jiems per paskutinius
12 mėnesių buvo skirta sankcija (įspėjimas, bauda, laikinas apribojimas vykdyti veiklą didmeninėje energijos rinkoje);

46.5. geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas įvykdė pažeidimą, dėl kurio jam buvo skirta sankcija – bauda.

47. Komisija, nustatydama sankciją, atsakomybę lengvinančiomis gali pripažinti ir kitas Taisyklėse nenurodytas aplinkybes.

48. Komisija, visais atvejais skirdama sankciją, vadovaujasi proporcingumo principu, kuris reiškia, kad sankcijos rūšis ir dydis turi atitikti pažeidimo pobūdį.

49. Skiriant piniginę baudą energetikos įmonėms, didmeninės energijos rinkos dalyviams, kitiems fiziniams ir juridiniams asmenims, nurodytiems Energetikos įstatymo $24^1$ straipsnyje, apskaičiuojamas baudos vidurkis – pusė nustatytos maksimalios sankcijos dydžio.

50. Skiriant piniginę baudą geriamojo vandens tiekėjams ir nuotekų tvarkytojams bei asmenims, vykdantiems geriamojo vandens tiekimo ir (ar) nuotekų tvarkymo veiklą neturint licencijos, apskaičiuojamas baudos dydžio sankcijoje minimumo ir maksimumo vidurkis.

51. Kiekvienu konkrečiu atveju skiriamos baudos dydis nustatomas motyvuotu Komisijos sprendimu didinant arba mažinant apskaičiuotą baudos vidurkį įvertinus individualias pažeidimo padarymo aplinkybes pagal Taisyklių 44 punkte nurodytus kriterijus. Kai yra vien atsakomybę lengvinančių aplinkybių, skiriama bauda ne didesnė negu vidurkis, o kai yra vien atsakomybę sunkinančių aplinkybių, skiriama bauda ne mažesnė negu vidurkis. Esant atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių, sankcijos nustatomos atsižvelgiant į jų kiekį, pobūdį ir reikšmingumą.

## IV SKYRIUS

## BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

52. Komisijos nutarimai dėl sankcijų skyrimo priimami ir įforminami Komisijos darbo reglamento nustatyta tvarka.

53. Komisijos nutarime nurodoma:

53.1. nutarimą priėmusios institucijos pavadinimas;

53.2. nutarimo priėmimo data ir vieta;

53.3. įstatymai ir kiti teisės aktai, kuriais vadovautasi priimant nutarimą;

53.4. informacija apie Subjektą (juridinio asmens pavadinimas (fizinio asmens – vardas, pavardė), juridinio asmens kodas (fizinio asmens – asmens kodas, jei asmens kodo neturima, tiksli gimimo data), buveinės adresas (fizinio asmens adresas), telefono numeris) ir jo vykdomą reguliuojamą veiklą ar veiklą didmeninėje energijos rinkoje;

53.5. sankcijos skyrimo procedūros metu nustatytos aplinkybės;

53.6. Subjekto ar (ir) jo atstovų paaiškinimai;

53.7. pažeidimo padarymo pobūdis (pažeidimo padarymo laikas, vieta, trukmė, esmė, jei padaryta žala – žala, jos pobūdis bei dydis ir pan.);

53.8. teisės aktas, kurio nuostatas pažeidė Subjektas pavadinimas, straipsnis, jo dalis ir punktas;

53.9. atsakomybę už pažeidimą numatančio teisės akto pavadinimas, straipsnis, jo dalis ir punktas;

53.10. atsakomybę už pažeidimą lengvinančios aplinkybės (jeigu jų yra), numatytos Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose;

53.11. atsakomybę už pažeidimą sunkinančios aplinkybės (jeigu jų yra), numatytos Taisyklių 46.1–46.5 papunkčiuose;

53.12. Komisijos priimtas vienas iš Taisyklių 22.1–22.2 papunkčiuose nurodytų sprendimų. Jeigu skiriama sankcija bauda, nurodomas skiriamos baudos dydis skaičiais ir žodžiais.

54. Esant išimtiniams atvejams (didelė nagrinėjamos medžiagos apimtis, daug įrodymų, sudėtingos nagrinėjamo klausimo aplinkybės), Komisijai nutarus, sprendimo dėl sankcijos skyrimo priėmimas gali būti atidėtas, bet ne ilgiau kaip 3 darbo dienoms nuo paskutinės posėdžio, kuriame buvo nagrinėjamas sankcijos skyrimo klausimas, dienos. Komisija posėdžio metu apie tai paskelbia į sankcijos skyrimo klausimo nagrinėjimą susirinkusiems asmenims. Sprendimo priėmimo metu Komisijos nariai balsuoja Energetikos įstatymo 8 straipsnio 12 dalyje ir Komisijos darbo reglamente nustatyta tvarka. Į sprendimo priėmimą Subjektas nėra kviečiamas.

55. Komisijos sprendimo dėl sankcijos skyrimo ir įpareigojimų nustatymo nuorašas asmeniui išsiunčiamas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo jo priėmimo. Komisijos paskirta piniginė bauda į valstybės biudžetą turi būti sumokėta ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo nutarimo įsigaliojimo dienos, o apskundus nutarimą – ne vėliau kaip per 40 kalendorinių dienų nuo teismo sprendimo, kuriuo atmestas skundas, įsiteisėjimo dienos.

56. Komisijos nutarimas per 30 kalendorinių dienų nuo jo priėmimo dienos teisės aktų nustatyta tvarka gali būti skundžiamas teismui. Komisijos nutarimas dėl sankcijos skyrimo įsigalioja po 30 kalendorinių dienų nuo nutarimo priėmimo dienos, jei per tą laiką įstatymų nustatyta tvarka sprendimas nebuvo apskųstas teismui. Tuo atveju, jeigu Komisija sprendimu ne tik skiria sankciją, bet ir nustato įpareigojimus, Komisijos sprendimas dalyje dėl įpareigojimų nustatymo įsigalioja sprendimo priėmimo dieną, jeigu pačiame sprendime nenustatyta vėlesnė jo įsigaliojimo data. Komisijos sprendimo dėl įpareigojimų nustatymo apskundimas teismui įpareigojimų vykdymo nesustabdo, jeigu teismas nenusprendžia kitaip.

57. Komisijos sprendimas dėl sankcijos skyrimo yra vykdytinas ir vykdomasis dokumentas. Komisijos sprendimas vykdomas Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

_____

Sankcijų skyrimo taisyklių
1 priedas

**VALSTYBINĖ KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJA**

**PAŽEIDIMO**
**PROTOKOLAS NR.**
20__ m. _____ d.

Aš, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos _____
_____,
(struktūrinio padalinio pavadinimas)
_____,
(pareigos, vardas ir pavardė)
vadovaudamasis Energetikos įstatymo 8 straipsnio 9 dalies 20 punktu/Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 10 punktu
*(reikalinga pabraukti)*
20__ m. _____ d. surašiau šį protokolą apie tai, kad _____
_____
(pažeidimą padariusio juridinio asmens pavadinimas (fizinio asmens – vardas, pavardė), juridinio asmens kodas (fizinio asmens – asmens kodas, jei asmens kodo neturima, tiksli gimimo data), buveinės adresas (fizinio asmens adresas), telefono numeris)
_____
(vykdoma reguliuojama veikla, veikla ar veikla didmeninėje energijos rinkoje)
_____
(pažeidimo padarymo laikas ir vieta, padaryto pažeidimo esmė)
_____.
(teisės aktas, kurio nuostatas pažeidė Subjektas, pavadinimas, straipsnis, jo dalis ir punktas)

Atsakomybę už šį pažeidimą numato Energetikos įstatymo 36 straipsnio __ dalies __ punktas/Energijos išteklių rinkos įstatymo $28^1$ straipsnio 2 dalis/Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 38 straipsnio 1 dalies __ punktas/Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 38 straipsnio 3 dalis
*(reikalinga pabraukti ir(ar) įrašyti)*
_____
(nustatytos asmens atsakomybę lengvinančios arba sunkinančios aplinkybės)
_____

Kita svarbi informacija _____.

Su pažeidimo protokolu susipažinau. Apie tai, kad apie klausimo dėl sankcijos skyrimo nagrinėjimą Komisijoje adresu Verkių g. 25C-1, LT-08223 Vilnius būsiu informuotas raštu, man pranešta.

_____
(pažeidimą padariusio juridinio asmens vadovo (jeigu pažeidimą padarė fizinis asmuo – fizinio

asmens) ar (ir) jo įgalioto asmens parašas, vardas ir pavardė, jeigu atsisako pasirašyti – apie tai pažymėti)

Protokolą surašė

| _____ | _____ | _____ |
|---|---|---|
| (protokolą surašiusio asmens pareigos) | (parašas) | (vardas, pavardė) |